

Homeet pois HIRRESTÄ

MARJATTA LAUSJÄRVI

Kevät ja kesä ovat mökkeilyn ja kunnostuksen kulta-aikaa. Eniten tähän aikaan tarkastellaan rakennuksien ulkopintoja korjaus- ja kunnostusmielessä tai sitten jopa uudisrakennuksessa uuden pinnan käsittelyvaihtoehtoja. Puu on puhuttanut materiaalina monessa muodossa ja samoin myös hirsi. Hirsi- ja puurakenteisia kesämökkejä on valtaosa Suomen mökkikannasta. Hirren pintaan kertyy helposti luonnosta epäpuhtauksia. Siksi ulkopintaa tulee hoitaa vuosittain.

*Hirsi kerää
ilmassa leijuvaa
pölyä ja likaa
– siksi on tärkeää
pitää huoli pinnan
puhdistamisesta.*

*Kerääntynyt lika
antaa mikrobeille
hyvän kasvualustan.*

Joutsenmerkki edellyttää kestävää metsänhoitoa

Pohjoismainen ympäristömerkki eli Joutsenmerkki on kuluttajalle luotettavin ja helpoin tapa varmistua siitä, että tuotteen sisältämä puuraaka-aine on tuotettu kestävänsä metsänhoidon periaatteita noudattaen. Joutsenmerkki edellyttää tuotteilta mahdollisimman suurta sertifioidun puun osuutta ja sitä että puun alkuperä on varmistettu.

Suomessakin myydään tuotteita, joiden sisältämä puu on peräisin metsistä, joita ei hoideta kestävästi. Esimerkkinä voidaan mainita mm. viime aikoina julkisuutta saaneet merbau-parketit. Merbau on trooppinen puulaji, joka luo-

kitellaan uhanalaiseksi. Metsänhoidon puutteet eivät kuitenkaan koske vain trooppisia sademetsiä, vaan ongelma on ajankohtainen myös pohjoisen metsissä.

Kaupalla ja yksittäisellä kuluttajalla ei useinkaan ole mahdollisuuksia luotettavasti selvittää miten puutavara on tuotettu. Joutsenmerkki tulee tässä kaupan ja kuluttajan avuksi. Merkki voidaan myöntää vain, mikäli tuote täyttää tiukat ympäristö- ja laatuvaatimukset. Puuraaka-ainetta sisältävien tuotteiden tulee mm. täyttää puun sertifiointia ja alkuperää koskevat vaatimukset. Tietyin osuuden tuotteen sisältämästä puuraaka-aineesta tulee olla sertifioidua ja puu ei saa olla peräisin metsäympäristöstä, jolla on suuri biologinen ja/tai sosiaali-

nen suojeluarvo. Lisätietoa kestävästä metsänhoidosta löytyy osoitteesta www.ymparistomerkki.fi/kestavametsanhoito

Esimerkkejä puuraaka-ainetta sisältävistä tuotteista, joille Joutsenmerkki voidaan myöntää, ovat mm. paino- ja pehmopaperit, painotuotteet, puuhuonekalut ja parketit.

Joutsenmerkki on Pohjoismaiden yhteinen ympäristömerkki. Se auttaa sekä kuluttajia että ammattitajia tekemään ympäristön kannalta vastuullisia päätöksiä. Lista kaikista Suomessa myynnissä olevista Joutsenmerkityistä tuotteista, kuten myös lisätietoa Joutsenmerkistä, löytyy osoitteesta www.ymparistomerkki.fi. ■

Hirsimökki kuuluu perinteiseen suomalaiseen maisemaan. Tässä lamellihirttä, mikä on helpompi puhdistaa ja likaantuu myös vähemmän.

Kertynyt siitepöly ja muu lika tulisi poistaa pinnalta vähintään kerran vuodessa. Hyvästä pinnasta irtopölyn voi harjata, imuroida tai vaikka ottaa pölyhuiskalla (lähinnä sisäpintaa). Jos pintaan kertyy enemmän ilman saasteita ja pölyä, pinta tulisi kevyesti pestä. Lika hirren pinnassa muodostaa erilaisille mikrobeille hyvän kasvualustan. Tästä sienet ja itiöt alkavat levitä pintaa pitkin ja laajentua olosuhteiden mukaisesti moneen suuntaan.

Nyt päätimme kokeilla hirsi- ja puupintojen puhdistukseen tarkoitettuja homeenpoistoaineita. Hankimme kaikkiaan 9 erilaista ainetta, joista selvästi kaksi viimeistä oli tarkoitettu muuhun käyttöön, mutta kokeiluna testasimme niidenkin tehoa hirren homeen puhdistuksessa. Tulos oli selkeä. Tähän tarkoitukseen niiden teho ei riittänyt.

Mistä lähdimme liikkeelle?

Pestävän hirsimökki oli noin 10 vuotta sitten rakennetun pyöröhirsisen mökin seinää ja se oli silloin käsitelty peruskäytännöllä ja sen jälkeen Pinotex Solid-tuotteella. Nyt hirren pinta oli pölyynnyt ja homeinen.

Ohjeiden soveltamista käytäntöön

Kun aluksi oli tutustunut eri tuotteiden käyttöohjeisiin, työn suunnittelussa riitti ihmettelemistä. Miten pitää kauniina kesäpäivänä hirren pinta kosteana (huom. vaikka ei auringon paistetta näkyksikään), jotta tuotteelle tulisi edes pieni vaikutusaika: ohjeissa oli muutamista minuuteista vuorokauteen.

Normaali peseminen kesti puoli-minuuttia ja sen jälkeen piti huuhdella tietysti pinta. Pinta pyrki kuivumaan jo väkisin pesun aikana.

Miten sitten huuhtelet pyöreää hirttä, jonka saumoihin tai normaali hirren rakoihin ei saisi mennä vettä lainkaan. Tässä tapauksessa sovelsimme parasta ohjetta ja huuhtelimme pinnan mahdollisimman kostealla sienellä, joka ei kuitenkaan valuta vettä väärin paikkoihin eli saumoihin ja hirren rakoihin.

Veden lotraamista ei voinut ajatella, vaan saati painepesun apua. Normaalin huuhtelemisen jälkeen seinä kehoitettiin jättämään kuivumaan vähintään viikoksi. Jos vettä menee hirren koloihin, viikko ei riitä alkuunkaan siihen.

Monessa ohjeessa käskettiin harjaamaan pintaa kovalla pesuharjalla, mielestäni puun tai

tässä tapauksessa hirren pinta vaurioituu jo sellaisessa käsittelyssä. Nyt käytimme valkoista hankaussientä.

Työssä tarvittavaa suojausta monet eivät maininneet ohjeissa. ►►

Tämä on erinomainen työväline hirsipinnan puhdistukseen lähinnä sisäpinnoilla

Ulkopintojen suojauksessa on tärkeää valita oikea tuote oikeaan kohteeseen. Tärkeää olisi jo puutavaraa tilattaessa valita oikein työstetty puu (vaihtoehtoja on paljon; raakalauta, hienosahattu, höylätty, pohjamaalattu) sillä on puupintoja, jotka ovat pintakäsittelyn suhteen helppohoitoisempia kuin toiset. Tässä valintaa helpottavia tekijöitä:

- Valitse aina mieluummin raaka tai hienosahattu lauta kuin höylätty. Mitä karkeampi puupinta on, sen parempaa/helpompaa se on pintakäsittelyn kannalta. Karkeassa puussa on pintasolukko auki, jolloin puu imee huomattavasti enemmän suoja-ainetta ja tällöin huoltoväli pitenee.
- Sama pätee erityisesti myös hirsipinnoilla, vaikkakin karkean hirren saanti saattaa tuottaa ongelmia.
- Älä käytä teollisia pohjusteita, jos haluat täysin hengittäviä pintoja. Boorisuola sopii käsittelemättömän puupinnan pohjusteeksi ennen varsinaista pintakäsittelyä.
- Jos rakennat tuoreesta puusta/hirrestä, anna puun kuivua rauhassa mielellään parikin vuotta ennen kuin teet varsinaisen pintakäsittelyn, suojaksi sinistymistä ja homehtumista vastaan käy boorisuola.
- Muista, että peli ei ole menetetty, vaikka puu pääsisi sinistymään tai mustumaan. Käsittelemättömältä pinnalta sinistymän/mustuman saa valkaistua pienellä vaivalla. (Pajutex Oy)

Työ vaatii suojautumisen.

Käsinpesussa riittää työtä.

Vinkkejä homeenpesuun

- Varaa riittävästi aikaa ja vettä ja testaa työvälineet. Työvälineen pitää olla tehokas, mutta myös sellainen että kädet kestävät, lyhytvartinen harja on hyvä tikkailla työskennellessä. Sienellä voi pestä pieniä hankalia kohteita.

- Kokeile millainen laimennussuhde homeenpesuaineessa tuottaa haluamasi tuloksen. Käytä riittävän vahvaa seosta niin säästyt ylimääräiseltä harjaamiselta.

- Levitä pesuaine harjalla, anna vaikuttaa 10-15 minuuttia ja huuhtelee pois runsaalla vedellä. Sen jälkeen voit vielä huuhdella harjaten ja vaikka kuivata puhtaalla sienellä.

- Pese ylhäältä alas eikä alhaalta ylös kuten usein neuvotaan, jos peset koko seinän puhtaaksi ja pintakäsittely uusiin kokonaan. Aloita oikealta, jos olet oikeakätinen.

- Tee kerralla valmista, vaikka se olisi työlästä ja inhottavaa – paikkaamisessa joudut kastelemaan koko seinän uudestaan.

- Peitä ikkuna-aukot ja karmilaudat hyvin esimerkiksi laittamalla nitojalla kevytpeite kiinni seinään ja tiivistämällä vielä sauma ylhäältä ilmastointiteipillä. Säästyt turhalta villojen kastumiselta sekä karmilautojen ja ikkunapeltien uudelleen maalaukselta.

- Huuhtelee roiskeita pois omalta iholtasi työn aikana. Pese suojakäsineet myös sisäältä. (Sipilä 2005)

Tuotteista listasimme nimen ohella, käyttökohteen, valmistajan, pakkauskoon, riittoisuuden (mikäli se oli mainittu) ja hinnan.

1. Pellavainen Homepesu

- Puurakenteiden, kankaiden ja presujen puhdistaminen homeesta. Tyyppisiä kohteita ovat terrassien kaiteet, ulkoseinät, laiturit, veneet, kalusteet. Homepesu ei vauriota aikaisempaa pintakäsittelyä.

- Käyttö: Käsittelylämpötila > 10 °C. Sivellään tai ruiskutetaan käsiteltävä

Markkinoilta löytyy paljon tuotteita puupintojen pesuun.

kohde nesteellä, annetaan vaikuttaa 5-15 minuuttia, hangataan home pois esimerkiksi karhunkielellä. Tuote on tarkoitettu homepilkkujen poistoon. Muuten likaiset pinnat on syytä pestä pesuaineella. Pellavainen Homepesun jälkeen, pinnan kuivuttua noin vuorokauden, voidaan käyttää muita Pellavainen pintakäsittelyaineita.

- 10-25 m2 pinnan huokoisuudesta ja käsittelymenetelmästä riippuen
- Elix Oil Oy
- 1 litra ja hinta 12,50 (K-Rauta,)

2. Rensa, homepesuliuos

- Homeisten maali- ja puupintojen puhdistamiseen.
- Käyttö: Käytetään joko sellaisenaan tai laimennettuna 20% vedellä. Levitetään siveltimellä tai ruiskulla. Pesu suoritetaan alhaalta ylöspäin edeten. Pinnat huuhdellaan huolellisesti vedellä.
- Teknos Oy
- 1 litra ja hinta 7,80 (Bauhaus)

Muuta: Suojaa metalliosat. Käytä suojakäsineitä ja silmäsuojaimia. Älä käytä yhdessä muiden tuotteiden kanssa. Tuotteesta voi vapautua vaarallista kaasu (klooria).

3. Homeenpoisto

- Homeenpoistoon maalatuilta ja maalaamattomilta puupinnoilta ennen uudis- ja huoltomaalausta.
- Tikkurila Paints Oy
- 1 litra ja hinta 6,20 (Bauhaus)

- Käyttö: Laimenna vedellä suhteessa 1:3. Levitä seos homehtuneelle pinnalle alhaalta ylöspäin sienellä, pehmeällä harjalla tai suurille pinnoille tehokkaimmin puutarharuiskulla. Näin välttyt raidoilta, joita voi esiintyä jos työ tehdään vastakkaiseen suuntaan. Liuos saa vaikuttaa noin ½ tuntia. Pidä vaikeasti homehtuneet pinnat homeenpoistoaineella kostutettuina kunnes home häviää. Käytä tarvittaessa harjaa. Huuhdo pinnat huolellisesti puhtaalla vedellä käsittelyn jälkeen ylhäältä alaspäin, esim. ruiskulla.

4. Homeenpoistoliuos

- Puhdistaa sekä valkaisee puu-, kiviaines-, mineriitti- ja kattouopapinnat yms.
- Akzo Nobel Coatings Oy
- 1 litra ja hinta 13,90 (Bauhaus)
- Käyttö: Levitä homeenpoistoliuosta käsiteltävälle pinnalle alhaalta ylös. Harjaa jäykällä harjalla, kun tuotteen kuohuminen on lakannut. Huuhtelee 20 minuutin kuluttua huolellisesti puhtaalla vedellä ylhäältä alaspäin. Uusi käsittely tarvittaessa. Anna puhdistetun pinnan

kuivua vähintään 2 vuorokautta ennen maalaus käsittelyä. Työskentele hyvin ilmastoidussa paikassa.

- Muuta: Metallia syövyttävä aine. Jos tuotetta joutuu esim. teräs-, alumiini- tai sinkityille pinnoille huuhdellaan välittömästi runsaalla määrällä puhdasta vettä. Suojaa lasipinnat, koska tuote voi himmentää lasia. Vaurioittaa nahkaa ja tekstiilejä.

5. MV Valkaisu

- Muovipintojen puhdistukseen, homesienten poistoon puu- ja kiviainepinnoilta, sinistyneen puupinnan valkaisuun.
- Solmaster
- 1 litra ja hinta 9,90 (K-Rauta)
- Riittoisuus: 10-35 m2
- Käyttö: Ohentamaton maalarinvalkaisu sivellään, telataan tai voidaan myös ruiskuttaa kohteeseen. Annetaan vaikuttaa 15-20 minuuttia ja huuhdellaan vedellä. Harjaamalla tehostetaan lopputulosta.
- Muuta: Syövyttää useimpia metalleja, vahingoittaa nahkaa ja tekstiilejä.

6. Boracol 10 Rh Homeenestoaine

- Puu-, betoni-, kivi- ja tiilipinnat sekä ulkona että sisällä. Ehkäisee tehokkaasti homehtumista ja sinistymistä, sekä levän, jäkälän ja sammaleen syntymistä. Puhdistaa jo homehtuneet ja sammaloihtuneet pinnat.
- Detox Oy
- 1 litra ja HINTA 19,90 (K-Rauta)
- Riittoisuus: 4-6 m2
- Käyttö: Levitetään siveltimellä, harjalla, telalla, sienellä tai ruiskuttamalla. Annetaan vaikuttaa vuorokauden ajan, jonka

jälkeen irtoava kasvusto poistetaan esim. harjaamalla. Vaativissa olosuhteissa pesu voidaan toistaa.

- Muuta: Käytettävä sopivaa suoja-vaatetusta ja suojakäsineitä. Vältettävä huurun hengittämistä. Alumiinipinnat suojaettava.

7. Clean-it Homeen poisto ja estoaine

- Poistaa homeen, sienet, hometäplät, bakteerit, levän ja sammaleen saumois-

ta, laatoista, kivistä, puusta, muovista ja tekstiileistä sisä- ja ulkotiloissa.

- Rakennuskemia Oy
- 500 ml (suihkepullo) ja hinta 11,90 (Tarjoustalo)

- Käyttö: Alin käyttölämpötila +8 oC – 10oC. Homeiset kohdat kostutetaan Homeenpoisto ja estoaineella reilusti n. 50 cm:n alueelta homevaurio kohdista noin 10 cm suihkutusta etäisyydeltä. Aineen annetaan vaikuttaa muutamia tunteja. Kuivuneesta käsittelykohteesta harjataan home pois karhealla harjalla tai kostutetulla sienellä. Tämä menettely takaa, että homesieni on tuhottu täydellisesti.

- Muuta: Ei sisällä klooria ja on lähes hajuton.

8. Klorin Naturell

- Desinfioiva ja hygieeninen puhdistusaine. Käytetään moniin eri tarkoituksiin: poistaa tehokkaasti bakteereja ja sieniä.

- Colgate-Palmolive
- 1 litra ja hinta 1,50 (Tarjoustalo)

9. Maalarinpesu

- Maston Oy

- 1 litra ja hinta 4,50 (Tarjoustalo)
- Käyttö: Puhdistusteho paranee, kun pidennät vaikutusaikaa ja käytät lämmintä vettä. Lopuksi kevyt vesihuuhtelu irronneen lian poistamiseksi.

Lopputulosta tästä seinästä oli todella vaikea erottaa

Mitä testimme käytännössä antoi?

Alussa alkoi usko loppua tuotteiden puhdistustehoon. Oliko suurimpana syynä että tämän hirsiseinän homeet eivät vastanneetkaan tuotteiden puhdistuskykyä. Oliko niitä liikaa vai liian syvällä vai mikä oli vikana?

Työ muutamien tuotteiden kohdalla olisi pitänyt mieluummin tehdä sateella, jotta ilman suhteellinen kosteus olisi mahdollisimman otollinen. Kuka sitä ulkoseinää sateella pesee?

Homepesuun tarkoitettujen tuotteiden osalta ei pystynyt erottamaan lopputulosta. Tuotteet olivat tehokkuudeltaan hyvin samanlaisia. Toisissa tuotteissa vaahtoavuus antoi selkeämmin pesemisen tuntua ja työ sujui tekijän näkökulmasta paremmin.

Ikkunapuitteiden puhdistamisessa homeesta, tuntui selkeämmin eroja (siitä tekstin lopussa arvostelu).

Pyyhkäisyvetoja tehtiin pintaan saman verran. Monet näistä tuotteista ovat klooripohjaisia tuotteita. Kloori monissa puhdistusaineissa kestää säilytyksessä vain puoli vuotta. Miten olisi parasta ennen merkki näihin tuotteisiin

Riittääkö pesun jälkeen kuivaan pintaan laitettavaksi uusi käsittelypinta vai tulisiko puhdistuksen jälkeen pinta vielä käsitellä mikrobeja "tappavalla" aineella. Näinkö saataisiin pinnalla olleet homeitiöt häviämään puusta. Pelkkä pesuko vain poistaa homeen lähinnä silmiltä. Tuleeko pesussa kostunut pinta muutoin uudelleen alttiiksi ilmaan vaaraville homeitiöille? Selkeitä vastauksia ei näihin tullut. ■

Tässä näkyi
puhdistuksen tulos
paljon selkeämmin

EXPRESSION
COLLECTION

Rentoudu!
Pergo kestää!

Miten maalatut ikkunanpielet puhdistuivat

Kokeilimme 6 ensimmäistä tuotetta tämän valkoiseksi maalatun ikkunanpuitteen puhdistukseen.

Tuotteiden järjestys tehokkuuden mukaan saatiin seuraavaksi arvioituna 4-10 asteikolla. Ensimmäisessä oli siis valkoinen pinta ja toisessa vielä uudelleen hirren pinnasta lähtenyt home.

Tässä saimme selkeän järjestyksen tässä tapauksessa

	maalattu pinta	hirsipinta, jossa vähemmän homepilkkuja
2 Rensa	9	8-
4 Homeenpoistoliuos	9	81/2
5 MV Valkaisu	81/2	8-
3 Homeenpoisto	8	8
1 Pellavainen homepesu	8	8-
6 Boracol	71/2	71/2

Tässä haluan korostaa ehdottomasti että tämä kokeilu tehtiin nopeasti ja vaikutusaikaa tuotteen tehostamiseksi ei jätetty. Työvälineen käytettiin valkoista hankauspesintä. Kaikilla näillä tuotteilla ikkunalauta puhdistui. ■

Pergo Maritime Marhokki

Laminaattilattian keksijän menu:

- **Titan X:** Markkinoiden paras pinnansuoja
- **Käyttöluokka 33:** Elinikäinen takuu
- **SoundBloc:** Integroitu alusmateriaali laudassa
- **Kosteudenkesto:** Kolminkertainen suojaus
- **Naps:** Helppo asentaa

PERGO®

Designed for Generations

www.pergo.com

Jälleenmyynti kautta maan • Kuluttajapalvelu 0800 114 671